

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКЕ БОТАНІЧНЕ ТОВАРИСТВО
ЛЬВІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ УБТ
ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ім. М. Г. ХОЛОДНОГО
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. ІВАНА ФРАНКА

**МАТЕРІАЛИ XIII З'ЇЗДУ
УКРАЇНСЬКОГО БОТАНІЧНОГО
ТОВАРИСТВА**

(Львів, 19-23 вересня 2011 р.)

Львів – 2011

Л. М. Гавриленко

ЛИШАЙНИКИ ТЯГИНСЬКОЇ БАЛКИ (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ,
БЕРИСЛАВСЬКИЙ РАЙОН)Херсонський державний університет
E-mail: Gavrilenko-lyuba@yandex.ru

Яружно-балкові системи є осередками природних комплексів зі значним біорізноманіттям. Тягинська балка розташована на правому березі Нижнього Дніпра, на території Херсонської обл., Бериславського р-ну біля с. Тягинка. Ця балка є унікальним осередком ліхенологічного різноманіття та має історичну цінність. Загальна площа її, у т. ч. акваторії, становить 920 га. Верхня частина Тягинської балки – “Лиса гора”, є сукупністю трав'яних і трав'яно-чагарничкових ксерофітних екосистем, а саме справжніх типчаково-ковилових степів з домінуванням видів *Stipa*, чагарничкових екосистем геміксерофітного типу у ярах і зниженнях на денудованих непостійними водотоками ґрунтах. Природні ландшафти у середній частині балки значною мірою трансформовані внаслідок антропогенного впливу, значну ділянку (на північний захід від с. Тягинка) займає частково діючий нині кар'єр з видобутку вапняку. Особливої цінності території нижньої частини балки надають численні історичні пам'ятки: острів Мале Городище – поселення доби бронзи та о. Велике Городище – античне поселення, залишки середньовічної фортеці Тягин. Наприкінці XVII ст. фортеця припинила своє існування і відтоді започатковано назву села Тягинка. Більшу частину Тягинського біоцентра займають водні та навколоводні екосистеми. На них припадає біля 80% території. Біля виходу у Дніпро цікава територія – Річище.

Лишайники збирали протягом 2010 року. Основна кількість видів приурочена до кам'янистого субстрату (59 видів, або 69,4%). Аспект лишайникового покриву створювали ксерофітні види *Aspicilia calcarea* (L.) Körb., *Caloplaca coronata* (Kremp. ex Körb.) J. Steiner, *C. variabilis* (Pers.) Müll. Arg., *Verrucaria nigrescens* Pers. Під вапняковими валунами у вологому, затемненому місці росте *Lepraria lobificans* Nyl. На горизонтальній поверхні вапнякової брили знайдено новий вид для України *Verrucaria squatulosa* M. Brand et van den Boom. Незначна кількість лишайників (12 видів, або 14,1%) була відмічена на корі листяних порід дерев, де домінували звичайні види *Lecanora carpineae* (L.) Vain, *Physcia adscendens* (Th. Fr.) H. Olivier, *Xanthoria parietina* (L.) Beltr. На прошарках ґрунту – *Cetraria steppae* (Savicz) Kärnefelt, *Toninia sedifolia* (Scop.) Timdal., *Xanthoparmelia camtschadalis* (Ach.) Hale., на вапняковому ґрунті знайдено *Cladonia subrangiformis* L. Scriba ex Sandst. На мохах біля основи вапняків *Bilimbia sabuletorum* (Schreb.) Arnold. Відмічено на рослинних рештках *Rinodina pyrinea* (Ach.) Arnold. На сланях лишайників є *Caloplaca glomerata* Arup., *C. inconnexa* (Nyl.) Zahlbr., *Lichenostigma elongata* Nav.-Ros. et Hafellner., *Polycoccum marmoratum* (Kremp.) D. Hawksw. Отже, встановлено, що ліхенобіота “Тягинської балки” нараховує 85 видів, що становить 27% ліхенобіоти півдня України.